

והאיש משה עניו מאוד

אמרי קודש מרבתינו
ותולדות רבינו

הרה"ק רבי משה
מזועהיל זיע"א

מכון
"מעיינות הרים"
זועהיל

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

**כל הזכויות שמורות
למכון "מעיינות הרים"**

להוצאת ספרי הצה"ק
לבית זלאטשוב - זוועהיל
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

רח' האדמו"ר רבי שלמה מזוועהיל,
בית ישראל ת.ד. 5088 ירושלים 91050
טל: 052-7646061 | פקס: 02-5326464
דוא"ל: 5326464@gmail.com

עיצוב ועימוד:

בסוף, עימוד טוב קובע

0583256900

תוכן המאמרים

א.

מכ"ק מרן אדמו"ר האור אברהם זי"ע

ב.

מכ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל

ג.

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ד.

תולדות רבינו

יו"ל לרגל נסיעת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
לפקוד את ציון קדשו בעיר זוועהיל ביום ההילולא י' אייר

מב"ק מרן אדמו"ר האור אברהם זי"ע

לו עזות דקדושה דהיינו שכבר הגיע למקום קדשו הרמתה, הוא יכול לצאת לשוק ששם היו בחי' גיהנום ולהתעסק עם הפחותים להעלותם, אבל מי שיש לו בושת פנים ללחום נגד היצר אין לו אלא להיות מיושבי בית המדרש ולא לצאת החוצה.

ואיתא בתניא (ליק"א סוף פכ"ו) שאפילו מי שהוא בעל עסקים ודרך ארץ, אם נופל לו עצב ודאגה ממילי דשמיא בשעת עסקיו, בידוע שהוא תחבולת היצר כדי להפילו אח"כ בתאוות ח"ו כנודע שאל"כ מאין באה לו עצבות אמיתית מחמת אהבת ה' או יראתו באמצע עסקיו.

ובאמת האדם הוא חסר כח מול היצר הרע וכאומרים ז"ל (גדרים לב:) מאי דכתיב (קהלת ט יד) 'עיר קטנה ואנשים' וגו', 'עיר קטנה' זה הגוף 'אנשים' בה מעט' אלו אברים 'ובא אליה מלך גדול וסבב אותה' זה יצר הרע [הנקרא (שם ד יג ובמדרש קה"ר שם) 'מלך זקן וכסיל'] 'ובנה עליה מצודים וחומים'

והנה בריש פרשת קדושים (יט ב) מפרש רש"י לשון הפסוק 'קדושים תהיו', הוו פרושים מן העריות וזמן העבירה וכו'. ותימה שלכאורה קצת סותר לשון הפסוק לפירוש זה, שהלשון 'קדושים תהיו' מורה על 'עשה טוב' שיקדש האדם את עצמו, ודברי רש"י מורים על 'סור מרע' שיתרחק האדם מכל דבר טומאה ועוון.

והנה מדרכי פעולותיו של היצר הרע הוא, שבתחילה מביא את האדם למעלה יתירה, ואחר שהאדם מדמה לעצמו שכבר השיג איזו שלמות אוי מכשילו היצר ומפילו למדרגה קטנה. וכדמצינו בגמרא (חגיגה יד:) ארבעה נכנסו בפרדס וכו' בן זומא הציץ ונפגע ורבי עקיבא יצא בשלום וכו', והענין בזה היה (עי' מהרש"א בח"א שם) שהתעלה למדרגות גבוהות יותר ממה שהיתה הדעת סובלתו. וכמו שהגיד הרד"ק רבי משה מזוועהיל זי"ע (עי' יסוד צדיק עמו קצ) לבאר מאמר המשנה (אבות פ"ה מ"ב) עז פנים לגיהנם ובושת פנים לגן עדן, שמי שיש

הכוחות איש ומים שזהו זיווג המידות חו"ג, ובכך באה ההשפעה והמתיק הגבורות בשרשם.

ובשרוצים להתקשר לצדיקים הללו, הנה יש בזה ג' מדרגות

שהם מחשבה דיבור ומעשה, ובבחי' המחשבה והדיבור העבודה היא לעשות כמעשיהם בקדושת הדיבור וקדושת המחשבה, וזוהי עבודה קשה שבמקדש דאס איז זייער איידל און שווער נאך צו טאן. אמנם בבחי' המעשה שפיר אפשר לכל אחד להיאחז, כי מעשיהם של צדיקים הם המעשים הטובים שעשו, שהצדיק הכניס את כח הקדושה שלו במעשיו, ומה הם מעשיו - הישיבה הקדושה שהקים.

(כ"ו אייר תשמ"ד)

ע"פ רוב חל' האי יומא דהילולא של זקני הק' ארמו"ר מוהר"ש זיע"א בשבוע פרישת במדבר, וכבר הגדנו בזה הרמז, ממה שמקובל לנו מאבותינו (אור יצחק שמות ד"ה ויאמר ה' אל משה) שהרה"ק מוהר"מ המגיד מזלאטשוב זיע"א היו לו חמשה בנים, והם היו מכוונים כנגד חמשה חומשי תורה, והבן הרביעי הוא הרה"ק רבי משה מזוועהיל זיע"א - אבי שולשילתא קדישא הדין, מכון כנגד ספר במדבר, וזה מרמז על דרכי עבודתו בקודש, שכידוע נהג בהנהגה

אלו עונות וכו'. ולכן, כשחפץ בר ישראל להלחם מול יצרו ולנצחו, צריך להתחיל עבודתו בסוד מרע ואחר כך לעלות קמעה קמעה בעשה טוב עד שמשיג את התכלית הנרצה.

וזהו שנאמר (תהילים כד ג) 'מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו', דהיינו העליה להר ה' היא נחלת הכל וכל הרוצה ליטול את השם בא ונוטל, אבל העמידה וההתקיימות במקום הקודש זוהי עבודה רבה, כי נצרך האדם לשכל ודעת להבין איך תתקיים עבודתו שלא יעלה בפעם אחת למעלה אלא מעט מעט, והאדם שמקדש עצמו מעט מלמטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה (יזמא לט.).

(אחרי תשמ"ט)

ובזה אמרתי לקשר השייכות לבעל ההילולא רבנו זיע"א, דאיתא (אור יצחק פרישת שמות ד"ה ויאמר ה' אל משה) שהרה"ק מוהר"מ המגיד מזלאטשוב זיע"א הגיד על חמשת בניו הקדושים שהם כנגד חמשה חומשי תורה, ועל הרה"ק רבי משה מזוועהיל זיע"א אמר שהוא כנגד חומש במדבר, כידוע שדרכו בקודש היתה מיוחדת בענוה יתירה, שהיה משים עצמו כמדבר שהוא הפקר לכל. והיינו שבכח זה שביטל עצמו ועשה עצמו כהפקר, בזה קישר

מחודשת של ענוותנות יתירה משאר שושילתא קדישא של צאצאיו הקדושים
אחיו הקדושים, והיה משים עצמו עד עולם.
כמדבר לכל, ועל הנהגה זו נוסדה
(כ"ו אייר תשמ"ז)

מב"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל

בהקב"ה בשעה שעוסק במשא ומתן ומתנהג על פי התורה שנקראת 'אמונה' (מדרש תהילים קט), אזי 'קבעת עיתים לתורה', שכל העיתים כולו תורה, היינו בין כשהינך לומד ובין כשהינך עוסק במשא ומתן, וזהו 'פה תלמוד תורה עם דרך ארץ' (אבות פ"ב מ"ב), 'דרך ארץ' הכוונה למשא ומתן, טוב שהדרך ארץ הוא יחד עם התורה.

מספרים על מרן בעל ההילולא זיע"א (יסוד צדיק עמי קטו), 'שבראשית ימיו לאחר הסתלקות אביו עסק במסחר משום שלא רצה ליהנות מכתרה של תורה, ופתח חנות למסחר שמכרו בה מיני מאכל, לאחר מכן לא עלה יפה, דאנשים קנו בהקפה ולא פרעו משום שלא ביקשו מהם, היות והרבנית היתה עסוקה בחסד והוא היה עסוק בתורה, ומזה נעשה בעל חוב גדול. לאחר מכן צווה לו הרה"ק רבי מרדכי מנעשכזי זיע"א, שיקח את העיר זוועהיל ויהיה שם למגיד (תורת המגיד מזלאטשוב - בית זלאטשוב ד"ה מ"מ בוועהיל).

בספה"ק "מאור עיניים" (ישמח לב מסכת שבת ד"ה נשאת) מפרש כי 'נשאת ונתת באמונה' וקבעת עיתים לתורה' שניהם שאלה אחת, דהאדם שעוסק במשא ומתן על פי תורה הרי הוא מקיים במסחרו את עסק התורה דהלא יש הרבה דינים בכל משא ומתן, ומביא ממון הבעש"ט הק' זיע"א דאומר דילפינן קל וחומר, אם אדם שלומד תורה הרי הוא מתעלה - היינו שלומד כי רצון הקב"ה שכאשר יהיה דין המשנה (ב"מ ק.) 'המחליף פרה בחמור' כיצד יהיה הדין, קל וחומר האדם המקיים את דין התורה למעשה שמחליף פרה בחמור ועושה שאר משא ומתן על פי דיני התורה, כל שכן שזוהי עבודה גדולה לפני הקב"ה, דכל מה שנברא בעולם הוא רק לכבודו (אבות פ"ו מ"ט), ולכבודו היינו דכל דבר קטן וגדול אינו מתנהג כי אם על פי התורה, נמצא דאדם העוסק בסחורה על פי תורה הרי הוא למעשה עוסק בתורה.

וזהו שישואלים לאדם 'נשאת ונתת באמונה', הכוונה שמאמין

את אמונתו הגדולה חזינן מעוד מעשה שהיה (יסוד צדיק עמ' קטז), לאחר שהחנות לא עלתה יפה ונעשה בעל חוב גדול, רצו אנשים לסייע לו, הגיע אליו אחד והציע לו עצה, שיקחהו עמו למקום שבו אנשים מכירים ומוקירים את מרן הרה"ק אביו זיע"א, ופרסם בכל העיר כי גדול בקרבם, בנו של מרן הרה"ק רבי מיכל מזלאטשוב זיע"א, כאשר המטרה שכל העם מקצה יתאספו להתברך מפה קדוש ויביאו קוויטלאך ופדיונות וכזה יוכל לצאת מן המיצר, ואמנם נסעו לאותה העיר, ושהו בבית בעל הבית אחד אשר קיבלם בסבר פנים יפות, ואולם למרות שההוא פרסמו איש לא דרך על מפתן הבית לבוא בדבר ישועה ורחמים, וכך חלף שבוע ולא נעשה דבר, קרא מרן הרה"ק רבי משה מזוועהיל זיע"א לבן לווייתו ואמר לו, שוב לביתך ואני יוותר הכא לבדי, תמה הלה, הלא דברים קל וחומר, אם כשאני פרסמתי ועשיתי לא נעשה דבר מה תפעול אתה בהיותך לבד, השיב לו, התבוננתי וראיתי שכל ההשתדלות הזו היא פגם באמונה, ממילא צריך לתקן זאת, ותסע ואני יוותר לבדי, וכך הווה, הלה נסע, ונהיה שינוי מן הקצה אל הקצה, תיכף נזכר הבעל הבית שיש לו חולה בתוך ביתו ונכנס להזכיר אצלו, והתחילו לבוא מכל בני העיר, והיתה לו הצלחה גדולה.

ומסופר (יסוד צדיק עמ' נב), כי בזמן שהיה לו את החנות, היה לו שכן שהיה בן תורה, והלה ראה איך בכל ליל שבת קודש בשעת קידוש הוא מתלהב בקדושת השבת, ותמה השכן עד מאוד, הלא הוא עומד כל השבוע ועוסק במסחר איך יכול להיות בכזה התלהבות ואש קודש בשעה שהוא מקדש את השבת, פעם אחת החליט השכן, שישב כל היום השישי ויעסוק בעבודת השי"ת וילמד, ובאמצע ראה איך שהוא בחנותו עוסק עם הנכרים, חשב לעצמו, וודאי בשבת זו יהיה הקידוש שלי יותר נעלה מהקידוש שלו, וכשהגיע ליל שבת קודש שוב ראה ששום דבר לא נשתנה, הלך ושאל את מרן הרה"ק רבי משה מזוועהיל זיע"א, והשיב לו תשובה להניח דעתו.

ולפי המבואר, אפשר לומר כי מרן הרה"ק רבי משה מזוועהיל זיע"א כשעמד בחנותו ועסק במסחר, עמד לנגד עיניו "ועשית הישר והטוב בעיני ה'", וקיים בכל עת ובכל שעה "שווייתי ה' לנגדי תמיד" (תהילים מז, ח), והיה זה כפי שכותב בספה"ק "מאור עיניים", שבשעה ש'נשאת ונתת באמונה' כלול בקבעת עיתים לתורה, וכשמתכוננים כך ליום השבת במסחר כזה ובכזה אמונה יתירה הרי אין זה פלא איך נראים השבת והקידוש שלו.

וזה הטעם גם אצל מרן בעל ההילולא זיע"א, שאם נסע להשתדלות עם בן לוויא שיפרסמו, אזי בתחילה סבר שאינו בדרגה זו ולכן עשה זאת, אך כשהתבונן ראה שמשמים דורשים מאיתו לפי דרגתו שיכוא ללא שום השתדלות, וכל השתדלות הרי היא פגם, לכן שלא את בן לוויא, וכך הוה כי דווקא ללא השתדלות היתה הצלחתו, דוהו ההנהגה אצל אנשים שיש להם אמונה יתירה.

ובעוד אופן אפשר לבאר, דאיתא בספה"ק "אור יצחק" (שמות ד"ה ויאמר ה' אל משה), שאביו מרן הרה"ק רבי מיכל מזלאטשוב זיע"א אמר שחמשה בניו הם כנגד חמשה חומשי תורה, ובנו מרן בעל ההילולא זיע"א הוא כנגד ספר "במדבר". ואכן ראו אצלו את בחי' מדבר, ואפשר ללמוד זאת מהמסופר (יסוד צדיק עמ' רכו), שפעם אחת ביושבו עם תלמידיו והיה כמדבר לעצמו, האם לומר דברי תורה או לא, היה שם אחד מהלצים שאמר את הפסוק (משלי יז, כח) "גם אויל מחריש חכם יחשב", הכוונה שלא יאמר דברי תורה, אך הוא פירש את הפסוק, שאם האויל מחריש את החכם מלומר תורה, הרי ש"יחשב", יכול החכם להשפיע במחשבתו באותו אופן כאילו היה מדבר. הרי לנו מחד גיסא את גדולתו, שיכול להשפיע במחשבתו כמו בדיבורו, ומאידך גיסא, רואים את גודל שפלותו שהיה בבחי' מדבר, שהפקיר

על זה הדרך ידועים דברי המדרש (בר"ר פט, ג) על יוסף הצדיק ע"ה, 'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו' (תהילים מ, ה), זה יוסף, ולא פנה אל רהבים, על ידי שאמר לשר המשקים זכרתי והזכרתני, ניתוסף לו שתי שנים, ובפשטות המדרש הוה הוא מדרש פליאה, דדבריו נראים כסותרים זה את זה דיוסף נענש על שעשה השתדלות וניתוסף לו שתי שנים, ואם כן כיצד הוא נקרא אשרי הגבר אשר שם מבטחו בה', אלא האמת היא דלכאורה צריך להבין, מה היה החטא הגדול של יוסף, הלא ראה שמסבב כל הסיבות סובב שבאו אליו לשאול את פתרון החלום, וידע ששר המשקים הולך לצאת לחפשי וישוב להיות מקורב למלכות, ולכן ביקש הימנו שיזכיר למלך שיושב בבית הסוהר על לא עוול בכפיו, ואם כן מהו הפגם הגדול.

אלא כך אומר המדרש, "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו", יוסף נמצא במדרגה גבוהה מאוד אשר שם מבטחו בה', ואם כן דווקא לפי טוהר ליבו אשר הוא סמוך ובטוח בה' הרי זה פגם, והא ראייה, דכשעשה פגם זה שאמר לשר המשקים זכרתי והזכרתני תיכף נענש להישאר בבית הסוהר עוד שתי שנים, והלא אדם פשוט צריך לעשות כך, הרי רואים מכך דיוסף הוא הגבר "אשר שם ה' מבטחו".

עצמו לכל, ומכיוון שלץ אחד אמר לו
שלא יאמר תורה הרי שלא אמר.

ולא היו יכולים לישון בשעה שיחודי
נמצא בצרה.

ובשעה שהאדם שפל ומפקיר עצמו
לכל כמדובר, הרי שבטלים
אצלו כל ענייני הארציות, ולכן גם כשעסק
מרן בעל ההילולא זיע"א במסחר, היה
דבוק בקונו ולא תפס במוחו מקום כל
ענייני הארציות.

והנה אף כי הדברים נעלים ונשגבים,
אולם 'כל אחד ואחד מישראל
חייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשה
אבותי' (תדב"ר פכ"ה), ופירשו צדיקים
זיע"א, 'יגיעו' מלשון נגיעה, שנלמד
ממרן בעל ההילולא זיע"א, האיד
בשעה שעסק בגשמיות חשב מעניינים
רוחניים, שלא רק העשיות יהיו כראוי
אלא אף המחשבות יהיו מזוככות. ובוה
יעזור הקב"ה, שנזכה שזכותו תגן עלינו,
להתברך בכל מילי דמיטב, וכשאומרים
'זכותו יגן עלינו', 'זכותו' הכוונה 'זכותו',
נקיותו, אמונה זכה וטהורה כזו, כשרואים
את אמונתו הטהורה, ואמונה הלא ידוע
ממרן הרד"ק רבי מיכל מזלאטשוב זיע"א
(תורת המגיד מזלאטשוב נח ד"ה ויבוא נח) 'שהיא
המשכה, שבזכות אמונתו הטהורה נזכה
שיהיה טוב לכולם ברוחניות ובגשמיות,
לאמונה טהורה ולאהבת ישראל, ולביאת
גואל צדק במהרה בימינו.

ובזה מוכן שבשעה שפרסמו את שמו,
נמצא שאינו בכחי' מדבר, על כן
לא היה ביכולתו להשפיע, מה שאין כן
בשעה ששב מלווהו לביתו ולא היה
לו פרסום, הרי שהיה בכחי' מדבר
שזוהי בחינתו, על כן היה ביכולתו
להשפיע. ובכחי' זו של מדבר העמיד
את היסוד של שושלת הקודש לבית
זוועהיל, ואותה השריש לדורות הבאים,
ובשעה שאדם נמצא בכחי' מדבר, הרי
הוא אוהב את ישראל, על כן מצאנו
בו ובזרעו אחריו רבוה"ק זיע"א שניחנו
באהבת ישראל יתירה, שחשו את צערו
של כל איש ישראל כצערם הפרטי,

מב"ק מרון אדמו"ר שליט"א

יומא דהילולא מרון הרה"ק רבי משה מזוועהיל זיע"א
י' אייר תשפ"ג

אביו זיע"א, ופתח חנות למחיתו, אך גם כשישב בחנות היה דבוק תמיד בעבודת השי"ת, וכך לא הצליח העסק ושקע בחובות גדולים, עד שלבסוף היה מוכרח לקבל עליו את עול ההנהגה, כידוע (שם ד"ה מ"מ), שהרה"ק רבי מרדכי מנעשכזי זיע"א, הוא אשר נתן לו את העיר זוועהיל שהיתה תחת חסותו, שיתחיל להנהיג בה.

וידוע המעשה (שם ד"ה קידוש), שבזמן שהיה לו את החנות, ככל שניסה להסתיר את הנהגתו בקדושה בימות החול, אך בשבת קודש לא היה יכול לעצור ברוחו, והתלהבותו הגדולה בעבודת השי"ת היתה פורצת החוצה בשעת קידוש, ובשכניו דר יהודי שהיה רחוק מדרך החסידות, ועסק בתורה כל ימות השבוע, והיה תמה תמיד, האין שכן זה שעוסק בחנות כל השבוע יכול להגיע להתלהבות גדולה, לדביקות עצומה בחקב"ה, בשעה שמקדש על

בספה"ק "אור יצחק" להרה"ק רבי יצחק מראדוויל זיע"א מביא (שמות ד"ה ויאמר ה' אל משה), שאביו מרון הרה"ק רבי מיכל מזלאטשוב זיע"א אמר, כי הוריד לעולם חמשה בנים כנגד חמשה חומשי תורה, ומרון הרה"ק רבי משה מזוועהיל זיע"א הוא כנגד חומש "במדבר".

ענין "במדבר" רומז על בחי' ענווה ושפלות, כדאיתא (עירובין נד.), 'אם משים אדם עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו, תלמודו מתקיים בידו'. בחי' הפקר, וכמו שידוע, כי הנהגתו היתה בבחי' זו, ואותה העמיד לדורות הבאים אחריו, שראו אצלם זה הענין של להפקיר עצמם בתכלית, ולהיות כולו רק במדריגת הענווה, עד קצה האחרון.

וכן ידוע (תורת המגיד מזלאטשוב - בית זלאטשוב - ד"ה מתולדותיו), שבענוותנותו לא רצה לקבל על עצמו את עול ההנהגה לאחר פטירת מרון

יעקב יוסף חיי שרה אות ג), שבמקום מחשבתו של האדם שם הוא נמצא. אדם יכול לעשות פעולות רבות, בגשמיות ובעוד עניינים, אך העיקר הוא, שהמחשבה תהא נתונה במקומות הנצרכים, כי בשעה שהמחשבה של האדם משוקעת בעניינים נעלים, נמצא שכל מהותו גבוהה יותר.

עוד מעשה נפלא, שסיפר מרן מוהר"ש זיע"א (תורת המגיד מולאטשוב - בית זלאטשוב - ד"ה אמנה ובטחון), כי לאחר ששקע מרן הרה"ק רבי משה זיע"א בחובות גדולים מחנותו הוצרך לסוגרה, והגיע למצב שנשאר בעירום ובחוסר כל, והיה ממש קשה לקיים עצמו ואת משפחתו, ובא אליו איש אחד והציע בפניו, שיקח אותו אל מקום שכולם מכירים ומכבדים את מרן אביו זיע"א, ויפרסמו שהוא בנו של מרן הרה"ק המגיד מולאטשוב זיע"א, ויבואו אליו בני אדם ויסייעו בעדו, וכך יוכל לצאת מעט מחובותיו, שיהיה לו כדי חיותו.

וכך עשה, הלה נטל סוס ועגלה ונסע עמו, ומשבאו לשם החל לפרסם כי הגיע אליהם בנו של מרן הרה"ק רבי מיכל מולאטשוב זיע"א, אולם שום אדם לא שת ליבו אליהם ולא בא אליו, ואף בעל האכסניה עצמו בה נתאכסן לא הביט עליו במיוחד, משעברו כמה ימים באופן זה, קרא מרן הרה"ק רבי משה זיע"א לאותו אדם, ואמר לו, עשה עמי

היין, ואילו הוא שעוסק כל השבוע בלימוד התורה, אף על פי כן אינו יכול להשיג זאת.

עשה הלה חשבון הנפש בעצמו, וחשב שמא אינו עמל בתורה כראוי, ועליו להתחזק בלימוד התורה, על כן בערב שבת סגר עצמו ולמד כל היום, בהיותו בטוח כי בשבוע זה יעלה בידו לעשות קידוש בהתלהבות, ולפתע הבחין כי בחנות של שכניו, מרן הרה"ק רבי משה זיע"א, נכנסו ערל וערלית לקנות אצלו, חשב אם כן וודאי שבשבוע זה לא יוכל מרן הרה"ק רבי משה זיע"א לקדש בהתלהבות, אולם משבא ליל שבת קודש הרי שהקידוש אצלו לא עלה כראוי, מה שאין כן אצל שכניו, מרן הרה"ק רבי משה זיע"א, בערה שלחבת אש קודש בעת הקידוש כבכל שבת.

ומשראה זאת לא היה יכול להתאפק עוד, ובא לשאול את מרן הרה"ק רבי משה זיע"א אפשר דבר, האיך אפשר שהוא שלומד אינו זוכה להתלהב בקידוש ואילו כבודו שעוסק במסחר עולה בידו להתלהב, וענה לו יסוד נורא, ההבדל הוא, אתה בעת הקידוש חשבת מהערלים שבאו לחנותי ואילו אני בעת שהערלים באו לחנותי חשבתי על הקידוש.

הרי לנו לימוד נפלא, שכבר נזכר בדברי מרן הבעש"ט הק' זיע"א (תולדות

והנה ספירת היום היא 'נצח שבנצח', שעומדים אנו בתוך ימי ספירת העומר, שענינם לתקן את כל שבע המידות, כי בחג הפסח קבלנו את כל ההארות הגדולות, ולאחר מכן צריך להתחיל לעמול בעצמנו להשיגם, ובכל יום יש ספירה מיוחדת שאותה צריך לתקן, עד שבאים לקבלת התורה כשכל הספירות מזוככים.

ולחבין ענין 'נצח שבנצח', בספה"ק "מאור עיניים" (מקץ ד"ה ויהי מקץ) מפרש, כי מידת 'נצח' הכוונה לנצח את היצר הרע, כדאיתא (ברכות ה.) 'לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע'. ומבאר, שבאם אדם מתנאה, הוא רואה את הכבוד ואת הגדולה שכולם ראויים לעצמו, ומקנא בחבירו, והיצר הרע מחטיאו בכל המידות, שאוהב תענוגים, מתיירא רק מפני העונש, מפאר כל הזמן רק את עצמו, חושב תמיד לנצח את שונאיו, ומודה לעצמו, ומשפיל את כל המידות, מה שאין כן בשעה שאדם משפיל עצמו ומשים עצמו כבהמה, שמחזיק עצמו בענוה ושלפלות, שאינו כלום, הרי הוא אוהב את כל העולם, ובא להשלימות האמיתית, שיוכל לקנות את כל המידות כראוי וכנכון.

ובכרי לנצח את היצר הרע, איתא (קידושין ל:), 'בראתי יצר הרע, ובראתי לו תורה תבלין'. שהגמרא

טובה, סע לביתך ואני אשאר כאן לכרי, תמה הלה, הלא לא יהיה מי שינסה לסייע לך, לפרסם שמך, ובוודאי לא יהיה שום דבר.

ענה לו יסוד נורא, כי יש כלל, שאם עושים דבר ואין מצליחים, אות הוא כי פגם משהו באמונה, סימן הוא שחטא במשהו, ומשום כך אין יוצאים פירות מהפעולה. ואמר לו, שחשב בעצמו כמה היה יכול לפגום, והעלה בדרתו, כי בשעה שנסעו הכינו תכניות וחישבו חשבונות שהוא בנו של מרן הרה"ק רבי מיכל מזלאטשוב זיע"א שהיה מפורסם באותו מקום ובוודאי שם יסייעו לו, וזהו פגם באמונה, שסמך במעט על הרעיונות שהגה, ובאמת היה עליו לכתוח בה' כליל, שהקב"ה מנהיג הכל מתחילה ועד סוף, בלי צורך בתכניות וחשבונות בני האדם, ובוזה תהיה לו אמונה טהורה, ויצליח במעשיו, על כן ביקש הימנו שישבו לביתו.

ובך הוה, מרן הרה"ק רבי משה זיע"א נשאר באכסנייתו לבדו, ולא עשה שום פעולה כי אם בטח בהקב"ה, ולפתע החלו אנשים לבוא אליו, ואף בעל האכסניה עצמו בא להזכיר את בנו הזקוק לישועה, ולאחר מכן כבר נעשה מפורסם, והיתה לו פרנסה ברווח. הרי לנו יסוד נפלא, האך התבונן בכל דבר, שבכל פעולה צריך אמונה כי הקב"ה מנהיג הכל.

אומרת, כי ראשית דבר בשעה שחפצים
לנצח את היצר הרע, העצה היא, ללמוד
תורה, והתורה היא שמנצחת את היצר
הרע באופן החזק ביותר, ובאם לאו,
צריך לבקש עצות לנצחו, ברם בחורים
שיושבים והוגים ועמלים ומשוקעים
בתורה הקדושה, אין צריכים בשום זמן
לבוא לשאר העצות, אלא יכולים לעמוד
בתורה ובזה משברים את המידות
הרעות, ומנצחים את היצר הרע.

והיום הזה מסוגל לכך, 'נצח שבנצח',
לנצח בתכלית את היצר הרע,

שלא תהיה לו שליטה עלינו, על ידי כח
התורה, שעמלים בתורה, שהראש שקוע
בלימוד התורה, כי בשעה שמוחשבת
האדם מונחת בתורה אין באים להסתכל
על עניינים אחרים, ואם כן אין צריך לעבוד
על שאר המידות, כי הם כלים מאליהם.

ובבית זה נזכה להגיע עד ליום קבלת
התורה, שנוכל לקבל את התורה
מאהבה, ולטהר את כל המידות, עד
שנוכל לזכות אל היום הגדול של ביאת
משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

תולדות רבינו

לפניכם יריעה מיוחדת מתולדות חייו של מייסד
השושלת הקדושה של חצר קדשנו זוועהיל

רבינו הרה"ק
רבי משה מזוועהיל זיע"א

אלה תולדות

אורו של רבינו הרה"ק רבי משה מזוועהיל זיע"א הפציע לאביו הרה"ק רבי
יחיאל מיכל המגיד מזלאטשוב זיע"א, ולאמו הרבנית מרת מרים ע"ה.

חמשה בנים היו לרבי יחיאל מיכל מזלאטשוב, צדיקים קדושים ונוראים היו,
ברצותו לתאר את רום שגב נשמתם ומדרגתם של בניו הקדושים העיד אביהם
הגדול כי הם כנגד חמשה חומשי תורה.

הבן הרביעי היה הרה"ק רבי משה מזוועהיל, שהוא כנגד ספר במדבר, ועל
שמו נקראת שושלת זוועהיל לדורות עולם.

מיום עמדו על דעתו הסתיר מעשיו והנהגותיו מבני אדם, גם בבית אביו
אליו הגיעו רבים מצדיקי וחסידיו הדור לא הירבה ר' משה זי"ע להופיע ונדחק
תמיד לצינעה ולהצטנעות - "הצדיק הנסתר" - כך בחיבה ובהערצה נפלאה ורבת
מסתורין כינוהו צדיקי הדור מהם רבים שחסו בבית מדרשו של אביו הגדול.

רבינו קנה את תורת החסידות אצל הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א, ואצל הרה"ק רבי מרדכי מנעשכ"ז זיע"א, ואצל הרה"ק רבי יעקב יצחק החוזה מלובלין זיע"א.

ברוב ענותנותו, סרב רבי משה להתעטר בעטרה של הנהגה, ולמחיתו פתח חנות מכולת קטנה כדי שלא יזדקק לבריות.

כל דקה פנויה ניצלה על ידו עד תום ללמוד התורה הקדושה ולעבודת ה'. רבי משה לא שת ליבו כמעט ללקוחות שפקדו מידי פעם את חנותו והגה בכל עת מצוא בתורה הקדושה.

ליבו הרחום לא עמד לו בעת שעניים בקשו לרכוש מוצרי מזון בחנותו ולא היה בידם לשלם. יחד עם זוגתו הרבנית הצדקנית, עסקו במעשי חסד רבים והיו תומכים בדרך של כבוד בנזקקים ומעוטי יכולת.

הצנע לבת

למרות הצטנעותו של רבי משה, היה דבוק כל ימיו בלהט של קדשה ומחשבותיו שוטטו בעולמות העליונים.

פעם אחת בשבוע, הייתה מתעלה מן ההסתר דמותו הכבירה ורוחו הגדולה והכל ראו כי רוח אלוקים בקרבו, היה זה בעת הקידוש בליל שבת קודש.

אז הייתה פורצת ממנו שלהבת הקדש שהייתה מצנעת כל ימות השבוע תחת מעטה הענוה, והיה מקדש בקול רם ובהתלהבות גדולה.

שכן היה לו לרבי משה, תלמיד חכם מופלג, והיה עומד ותמה:

"כיצד יתכן ששכני רבי משה, שעסוק כל השבוע בניהול חנותו, זוכה לערך קדוש בהתלהבות כזו. ואילו אני, שכל עסקי בתורה איני זוכה להגיע לדרגה רמה כזו?"!

החליט השכן להקדיש את כל יום שישי לעסוק בתורה ובתפלה ללא הפסק, בזמן שרבי משה עסוק במסחרו בחנותו, וכך יוכל הוא להעפיל לדרגות רמות בעבודת ה'.

במהלך הכנותיו בערב שבת קדש, ראה השכן כיצד זוג גויים נכנסים לחנותו של רבי משה ורוכשים שם מוצרים שונים.

"בשבת זו ודאי לא יוכל רבי משה לקדש בהתלהבות גדולה, ואילו אני - אעפיל לשמי רום! כי הרי בשעה ששכני עסק במסחר עם נכרים הכנתי את עצמי כראוי ברוממות נשגבה!" אמר השכן לעצמו.

והנה הגיע ליל שבת. השכן נוטל לידי את הגביע בדחילו ורחימו ומתכוון להגיע לדבקות רמה, אך לאכזבתו נותר ליבו יבש ולמרות כל מאמציו המרבים - לא הצליח לרומם את נפשו כפי שציפה.

והנה שומע הוא את שכנו רבי משה עורך קידוש בהתלהבות גדולה כמדי שבת.

היה הדבר לפלא בעיניו והוא החליט לשאול את שכנו "החנווני" על פשר העניין.

כאשר שמע רבי משה את שאלתו, חייך וענה:

"ההבדל בין שנינו הוא, שבעת הקידוש אתה חשבת על זוג הערלים שביקרו בחנותי, ואלו אני - חשבתי בזמן בקורם של הערלים על הקדוש..."

קבלת עול ההנהגה

לא הייתה הפרוטה מצויה בכיסו של רבי משה ובני ביתו רעבו ללחם.

חובות רבים הצטברו בפנקסו של רבי משה מלקוחות שהקיפו את קניותיהם ולא שילמו, אך הוא נמנע מלדרוש את החוב ברוב רחמיו.

לא נותרה בידו הברירה, והוא החליט להיעתר להפצרותיהם של רבים שהפצירו בו לקבל על עצמו את על ההנהגה, ולהמשיך את מסורת אבותיו הקדושים - לשאת את משא העם ולעמוד בראש העדה.

יצא רבי משה יחד עם אחד משומעי לקחו לעיר גדולה, ושם פרסם האיש על דבר הגיעו של האורח הנכבד, בנו של המגיד הקדוש מזלאטשוב.

לאכזבתו של האיש, לא עשתה קריאתו שום רשם ואיש לא פקד את אכסנייתו של הצדיק.

קרא רבי משה למלווהו ובקש ממנו להפסיק לפרסם את שמו ולהשאירו לבדו. התפלא האיש, אך עשה כדבריו.

מה עשה רבי משה? הסתגר בחדרו והתחזק באמונה ובטחון בהשגחה פרטית, והנה התרחש השינוי ובני המקום החלו לפתע לנהור אליו בהמוניהם.

אף האכסנאי, אצלו התאכסן רבי משה, פנה אליו בבקשה להתפלל על בנו שנפל למשכב, וכך התפרסם שמו של רבי משה למרחוק ורבים השכימו לפתחו.

כשראה רבי משה שהמונים מרבים ובאים אליו ומפצירים בו שיקבל על עצמו את עול ההנהגה, נסע לקבל את ברכתו של הרה"ק רבי מרדכי מנעשכיז זי"ע, שהיה מגדולי תלמידי אביו המגיד מזלאטשוב, והוא בירכו בחום והורה לו להתיישב בעירו זוועהיל ולהנהיג משם את העדה.

אהוב ונערץ היה רבי משה על צאן מרעיתו, כאביו גם הוא היה סובב בכפרים ובעירות ומפיץ ברבים את תורת החסידות.

בכל המקומות אליהם היה מגיע, היה נושא דרשות חוצבות להבות אש וחודרות אל הלבבות, ובכוח הנגינה שבו הצליח לעורר את ההמונים ולהפיח בהם את רוח היהדות. רבים השיב מעון וקרב את ליבותיהם לאביהם שבשמים.

תקופת הנהגתו בעיר זוועהיל

העיר זוועהיל תחת הנהגתו של רבנו הפכה לפנינת חן בכרם החסידות זכתה זוועהיל להיות אבן שואבת לאנשי מופת וצדיקים שנקראו בשם "החבריא" שהיו מתכנסים בחשאי בביהמ"ד שנתייסד לפי המקובל ע"י רבנו, בראשית מנהיגותו בזוועהיל, אגדות וסיפורי מופת מהלכים על אותה חבריא שהיו מתכנסים לבטל גזרות למלכותא דארעא ומלכותא דרקיעא, לפנינו מרשמי זכרונות של ישיש אחד מיוצאי העיר זוועהיל- שמענו מפי ישישים, שגם הם שמעו בנעוריהם מפי ישישים שביללי שבתות בשעות המאוחרות אי אפשר היה לעבור ברחוב שבין ביהכנ"ס הגדול לבין ביהמ"ד מעצמת האור שהיה בוקע ומלהט מהחלונות...

גם בענייני הכלל עסק רבי משה והיה משכין שלום בין איש לרעהו ובין איש לאשתו. זכתה זוועהיל של רבי משה'לע שגם המתנגדים העריצו את אישיותו והשלימו עם תנועת החסידות ועם חצרות האדמו"רים בה ומסורת זו נשתמרה לדורות.

לכבודו ולכבוד צאצאיו אדמו"רי זוועהיל, לא התקבל בזוועהיל רב באפן רשמי, רק דיינים ומורי הוראה, התואר 'רב' היה שמור לאדמו"רי זוועהיל ככהונת אדמו"רותם. כך נהגו שנים רבות, עד לימיו של מרן אדמו"ר רבי גדליהו משה זי"ע, שהתמנה להיות רבה הראשון של זוועהיל, כרב ופוסק

כמו"כ ספר "קצות החושן" (שכידוע מחברו לא נמנה על עדת החסידות) מעוטר בהסכמה מאדמו"ר מזוועהיל הרה"ק ר' משה'לע הסכמה שנדפסה בחייו בהוצאה לספר "קצות החושן".

בשפתי צדיקים תתברך

על הערצת גדולי וצדיקי דורו אליו נביא כאן סיפור קטן שמסופר בספר ברכת אהרן שהרה"ק ר' אשר מסטאלין זי"ע בנו של הרה"ק ר' אהרן הגדול מקארלין זי"ע עבר פעם דרך עיר זוועהיל ונחלש מאד עד כי לא יכל ללכת על רגליו ביקש שישאווהו על כסא לביתו של הרה"ק ר' משה'לע מזוועהיל בנו של המגיד מזלאטשוב זי"ע תמהו מקורביו הרבי הרי אינו יכול להניח רגליו על הארץ נענה רבי אשר ואמר קצרה דעתכם כאשר אבוא לעולם העליון ויצאו צדיקים לקראתי יופיע ביניהם גם המגיד הרבי ר' מיכלי מזלאטשוב זי"ע לבטח ישאל אותי אם ראיתי את בנו ר' משה'לע אם אומר שלא ראיתי משום שלא יכולתי ללכת על רגלי ישיב לי תשובה ניצחת איך באת הנה, לכאן? אם נשאו אותך לכאן, אפשר היה לשאת אותך אליו.

מסלך המזיקים בקדושתו

פעם ביקר רבינו בעיר אחת, והיו אנשי העיר מפצירים בו מאד שיקח בית עלמין חדש בעיר להקיפו כמנהג הצדיקים, ונעתר לבקשתם ולקח הבית העלמין החדש. ותיכף אחרי זה נחלש רבינו חולשה גדולה לערך שני ימים. וכאשר עברו

השני ימים, קם ממיתתו וסיפר אשר אביו הרה"ק המגיד מזלאטשוב זיע"א בא אליו בלילה הזאת וסיפר לו הסיבה שנחלש, כי מקום מהבית עלמין החדש היה מקום נחשים ועקרבים ושם הרגיעה וכו' ר"ל, וכאשר סבב רבינו זאת המקום בקדושתו ולקח המקום ההוא לצד הקדושה, אזי נתעוררו כמה קליפות לקטרג עליו, מדוע לקח את מקומם, ובעבור זה נחלש עד שיצא הפסק מהבית דין של מעלה אשר הרב ז"ל יתרפא, רק סוס אחד מהמרכבה שלו ימות תיכף, והוא יסע תיכף חזרה לביתו.

ואמר על זה שזהו נרמז בפסוק 'יהי דן נחש עלי דרך שפיפון עלי אורח, היינו יהי [דין] המשפט, ממה שלקח מקום נחשים ועקרבים. הנושך עקבי סוס, היינו שימות סוס אחד, ויפול רוכבו אחור והבעל מרכבה יסע תיכף חזרה לבית, וכן היה, ונסע תיכף לביתו בריא, ולא ניזק שום אדם מאז, והבית עלמין נשאר בקדושתו.

גם אויל מחריש חכם...

סיפר האדמו"ר הזקן הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זיע"א מזקיננו רבינו, שפעם אחת ביושבו עם תלמידיו והיה כמדבר לעצמו: זאל איך יא זאגין תורה? אדער ניט זאגן? ושתק מעט, והיה שם אחד מהמתנגדים והלצים, קרא בצעקה הפסוק (משלי יז, כח) 'גם אויל מחריש חכם יחשב' ותיכף נעשה רעש והתלמידים רצו להענישו כראוי, והשקיט אותם, ואמר כי לכאורה קשה הלשון 'מחריש' שהוא מפעיל, מחריש לאחרים. והענין כי הצדיקים בתורתם שאומרים תמיד, הם ממתיקים הדינים והגזירות הרעות שנגזרו ח"ו על ישראל. אמנם לפעמים אי אפשר בשום אופן לומר תורה, מחמת איזה קטגוריה ח"ו על ישראל, ואז הם פועלים כל טוב על ידי מחשבה שלהם, וזה פירוש, אויל מחריש להחכם, מלומר תורה, ואז 'חכם יחשב', במחשבה שלו להמתיק הדינים ולפעול כל טוב.

פטירתו

בעשרה באייר תקצ"א ספירת נצח שבנצח נסתלק לבית עולמו מיסד שושלת חצר קדשנו האדמו"ר הרה"ק רבי משה זי"ע נטע קודש מארזי הלבנון

של המגיד מזלאטשוב על מצבתו נחרתו המילים "וימת משה עבד ה'" ומנו"כ בעיר זוועהיל. ובספר מלכי בקודש ח"ב עמ' שיב מובא סיפור נורא שקרה לאחר פטירתו של רבנו וז"ל כשנסתלק רבי משה'לי זי"ע נטמן בבית העלמין הישן בעירו בזוועהיל ושם הקימו אהל על קברו הקדוש האהל היה בנוי בצורת מלבן עם ג' חלונות הפתוחות לצד שביל הביה"ח ומקומו היה בפתח בית העלמין ובפתח האהל היה על הדלתות צורת אריות כדוגמת הפרוכת של ארון הקודש במשך השנים ומצוקות העיתים נתחלל רח"ל כל שטח בית העלמין ובנו שם בתים והצירות ושדות ואך אהל הצדיק רבי משה'לי נשאר על מקומו באמצע העיר ואף אחרי השואה נשאר עוד אהל זה על מקומו וכעבור שנים הלך יהודי אחד ל"ע שרצה לבנות את ביתו והחריב את האהל בכדי לקחת לבנים לבנות ביתו, ואמרו לו האנשים אפילו מהנכרים האיך אתה מעיז לקחת האבנים האלו ממקום קדוש זה? שהרי אף הגוים ידעו את חשיבות המקום, אך הוא לא שם לבו לזאת ובעזרת ילדיו ואנשי ביתו הרס את האהל ולקח כל הלבנים משם ולא עבר זמן רב ול"ע נסתלק האיש וכל משפחתו ולא נשאר מהם אחד ל"ע, עכ"ל הספר הנ"ל בשם אנשי עיר זוועהיל.

♦ הוא היה אומר ♦

פנימיות

עז פנים לגיהנםם ובושת פנים לגן עדן (אבות ה, כ)

כשהפנים - היינו הפנימיות היא בתוקף, אפשר להלך גם בגיהנםם ולא להינזק, 'ובשת פנים' כשהפנימיות חלשה יש לשבת בגן עדן, באהלה של תורה ולא להסתכן ולצאת חוצה.

מלחמת היצר

אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת ("יבמות קיב"). שמעתי מהרה"ק רבי משה מזוועהיל ז"ל שאמר בשם אביו הרה"ק מזלאטשוב לפרש שאין אדם יכול לדור

עם היצר הרע היינו הנחש בכפיפה אחת שלא פעם אחת צריך איש הישראלי לקבל הכנעות ויסורין.

השגות

הרה"ק רבי משה מזוועהיל זי"ע לפני שהתחיל להנהיג היה אצל הרה"ק רבי מרדכי מנעשכזי זי"ע והרה"ק מנעשכזי אמר לו שהוא יכול ליתן לו השגות, וללמדו שיחת חיות ועופות. שאל אותו הרה"ק ר' משה אם זה יועיל לו לעבודת השי"ת וכשנענה שלא, אמר שא"כ אינו רוצה זאת.

טבילה בבוקר חשובה כתענית

הרה"ק רבי משה מזוועהיל אמר בשם אביו הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זצ"ל ששמע מפ"ק הבעש"ט ז"ל שאמר בזה"ל: פעלתי אצל השי"ת שהטבילה שאדם טובל את עצמו במקוה בבוקר יהיה נחשב לפני הקב"ה כמו תענית יום אחד. (מאיר עיני ישראל)

♦ זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל ♦

(מקורות: אורו של אברהם, יסוד צדיק, הילולא קדישא, קונטרס אלה מסעי-מסע השותפים)

